

Na vytvoření této publikace se na základě zakázky Středočeského kraje podílel tým expertů a lektorů z neziskové organizace RUBIKON Centrum, kteří se problematice zadluženosti a finanční gramotnosti dlouhodobě a systematicky věnují.

Tato brožura slouží k základní orientaci v dluhové problematice pro všechny, kdo chtějí řešit své zadlužení, zjistit, co je čeká, pokud své závazky nesplatí včas nebo řeší svůj osobní/rodinný rozpočet.

Jednotlivé kapitoly jsou uvedeny krátkým ilustračním příkladem a doplněny tabulkami či vzorovými výpočty.

Při snaze o maximální srozumitelnost dané problematiky jsme upustili od důrazu na přesnost právních či ekonomických pojmů a úplnost výkladu.

Pokud by při řešení Vaší situace informace z brožury nestačily, obraťte se na dluhovou poradnu RUBIKON Centra či na některou z organizací uvedenou v závěru.

Středočeský kraj

2014

PREVENCE
SE MUSÍ VYPLATIT

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Středočeský kraj

Vážení spoluobčané.

Dovoluji si Vás oslovit prostřednictvím preventivně informační publikace, kterou vydává Středočeský kraj v rámci realizace projektu prevence kriminality „Vzdělávání seniorů v oblasti finanční gramotnosti a individuální poradenství v řešení zadluženosti seniorů“.

Středočeský kraj věnuje seniorům velkou pozornost. Přeji si, aby si naši dříve narození spoluobčané užívali v klidu zasloužené dni odpočinku.

K tomu, aby život seniorů byl skutečně klidný a bezproblémový, je potřeba, aby se vyvarovali nebezpečí, a to zejména dluhové pasti, která na ně v této době číhá.

Projekt protidluhové prevence seniorů, na jehož realizaci jsme obdrželi od Ministerstva vnitra ČR státní účelovou dotaci, vznikl proto, neboť považujeme problematiku zadlužení obyvatel, za velmi závažnou. V současné době dochází k masivnímu nárůstu zadlužení také u seniorů, což potvrzují i aktuální statistiky. Počet seniorů, kteří mají na svůj důchod srážku od exekutora, vzrostl v roce 2013 oproti roku 2008 téměř o polovinu. Dle těchto údajů žije ve Středočeském kraji druhý největší počet seniorů, kteří mají svůj důchod zatížen exekucí.

Publikace je proto zaměřena na dluhovou problematiku a má umožnit lépe se orientovat v problematice zadlužování. Názornou formou Vás také chceme seznámit s některými základními pojmy, jako jsou zásady pro vytváření rodinného rozpočtu, mapování dluhů, časová osa růstu zadluženosti, exekuce, možnosti oddlužení a další. Publikace obsahuje i kontakty na dluhové poradny ve Středočeském kraji a v Praze, kde Vám případně zdarma s řešením dluhů pomohou. Pevně věřím, že Vám tato publikace pomůže lépe se orientovat v dluhové problematice. A zároveň Vám přeji, abyste dobře zvážili své finanční možnosti, zejména schopnost splácet půjčky. A pokud se nakonec přeci jen rozhodnete půjčit si peníze, tak abyste zvolili spolehlivého, prověřeného a seriózního věřitele.

Ing. Miloš Petera
Hejtman Středočeského kraje

Publikace je financována ze státní účelové dotace MV v rámci realizace projektu prevence kriminality „Vzdělávání seniorů v oblasti finanční gramotnosti a individuálního poradenství v řešení zadluženosti“, který je součástí Programu prevence kriminality Středočeského kraje na rok 2014.

OBSAH

1. Mapování dluhů	3
TABULKA PŘEHLEDU DLUHŮ	5
2. Příjmy x výdaje	6
Zásady při vytváření rodinného (osobního) rozpočtu	6
PRACOVNÍ LIST: PŘÍJMY A VÝDAJE	8
3. Jak se dluh a jeho vymáhání mění v čase	9
OSA RŮSTU ZADLUŽENOSTI	9
UZAVŘENÍ SMLOUVY O PŮJČCE	9
4. Exekuce	11
Co exekutor nesmí zabavit	12
Průběh exekuce	12
CO DĚLAT, KDYŽ PŘIJDE EXEKUTOR	12
PŘÍKLAD VÝPOČTU SRÁŽEK ZE MZDY pro rok 2014	13
5. Oddlužení	14
6. Záludnosti ve smlouvách	17
7. Slovník pojmů	18
8. Pozor na předváděcí akce	19
Seznam dluhových poraden	20

1. Mapování dluhů

Panu Jindřichovi je 69 let. Je již vdovcem a druhým rokem pobírá starobní důchod. Když byl ještě výdělečně činný, uzavřel půjčky u několika nebankovních společností, které nedoplatil, měnil také telefonní operátory, občas jezdil na černo ve vozech městské hromadné dopravy a dostal také několik pokut od policie, které ví, že nezaplatil. Několikrát se v životě stěhoval a nikdy se moc netrápil otvíráním dopisů. Nyní, když se rozhodl svou předluženost pod tlakem exekutorů řešit, má exekučně postiženou výplatu starobního důchodu a dostává mnoho dopisů od soudu, inkasních agentur a exekutorů, jejichž obsahu nerozumí. Nepamatuje si, kde všude dluží, a neví, co s tím.

První úkol: Zmapování svých dluhů

Základním předpokladem pro vypořádání se se svými dluhy je MÍT O NICH PŘEHLED. Znamená to zjistit si o každém svém dluhu následující informace:

- Věřitele (to je ten, komu dlužím) – od 1. 1. 2014 je možné označení ve smlouvě „úvěřující“ nebo „zapůjčitel“
- Datum vzniku dluhu (od kdy dlužím)
- Celkovou výši dluhu (aktuální – dluh se v čase mění viz str. 9)
- V jaké fázi je dluh – například zda je již nařízena exekuce

Kde zjistím, že dlužím?

Pro vyhledání svých závazků je dobré pokusit se vzpomenout si na půjčky, pokuty, jiné závazky a oslovit věřitele s žádostí o informaci o výši dluhu. Dále je možné požádat okresní soud v místě bydliště o výpis všech řízení vedených proti mně, je možné nahlédnout do centrální evidence exekucí či do registru dlužníků (Solus) – informace z registrů jsou však vždy za poplatek.

Pro vytvoření přehledu je možné použít tabulku na str. 5.

Stručný přehled nejčastějších druhů závazků, tedy subjektů a institucí, u nichž je možné být zadlužen:

A. Stát

- Daně a poplatky (např. daň z příjmu, dědická daň, daň z převodu nemovitosti, poplatky za odpad, atd.)
- Sociální a zdravotní pojištění
- Pokuty

B. Dluhy z trestné činnosti

- Náhrada škody poškozenému
- Náklady soudního řízení a obhajoby
- Náklady výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody

C. Nestátní věřitelé na základě smlouvy

- Úvěry a půjčky (od banky, rodiny, atd.)
- Nezaplacené účty (nájemné, telefon, atd.)
- Nedoplatky (např. na energiích)
- Pokuta od dopravních podniků

D. Výživné (vůči dětem i vůči manželce/manželovi)

Aby se mohl dlužník rozhodnout, co a kolik komu splácet, musí nejprve zjistit, jaký je jeho rozpočet, kolik peněz může měsíčně dávat na splátky a ty poté rozdělit mezi věřitele. Je spravedlivé rozdělit je ve stejném poměru a žádného věřitele neopomenout. Z ekonomického hlediska však jsou některé dluhy nebezpečnější než jiné – lépe se paní Jana z našeho příběhu domluví na splácení dluhu za plyn, kde bude splácet pravidelně po malých částkách a více zaplatí raději na půjčce, kde jí naskakují úroky z prodlení či smluvní pokuta. Nikdy neopomeňte platit pravidelně platby, které jsou pro Vás nebezpečné z existenčního hlediska – tedy NÁJEM, ENERGIE, JÍDLO, LÉKY.

PRACOVNÍ LIST: PŘÍJMY A VÝDAJE

Vyplňte si své příjmy a výdaje v současnosti a za rok, abyste viděli, jak by se vaše situace mohla změnit, pokud si zvýšíte příjem, stabilizujete svůj rozpočet, budete mít stále bydlení, splatíte některé dluhy, nebo naopak přijdete o část příjmů.

PRACOVNÍ LIST: PŘÍJMY A VÝDAJE

Vyplňte si své příjmy a výdaje podle současného stavu, případně i s odhadem výhledu stavu za rok, pokud víte, že se za rok Vaše příjmová či výdajová situace oproti současnosti zásadněji změní.

Příjmy	Současné příjmy	Očekávané příjmy za rok
Čistá mzda		
Důchod (starobní, invalidní, vdovský...)		
Dávky státní sociální podpory:		
a) přídavky na dítě		
b) rodičovský příspěvek		
c) příspěvek na bydlení		
d) sociální příspěvek		
Dávky pomoci v hmotné nouzi		
Podpora v nezaměstnanosti		
Výživné		
Příjmy z pronájmu ne/movitého majetku		
Další příjmy		
Další příjmy		
Příjmy celkem		
Výdaje	Současné výdaje	Očekávané výdaje za rok
Bydlení:		
a) nájem		
b) plyn, voda, elektřina, odpady		
Jídlo		
Oblečení, obuv		
Cestování (MHD, automobil...)		
Finanční závazky:		
a) pojištění (např. důchodové)		
b) stavební spoření		
c) výživné		
d) jiné závazky		
Telefon/mobil/kabelovka/internet		
Léky		
Služby (kadeřník, kino...)		
Cigarety/Alkohol/Sázení		
Další výdaje		
Další výdaje		
Výdaje celkem		
Volné zdroje (Příjmy celkem minus výdaje celkem)		

3. Jak se dluh a jeho vymáhání mění v čase

OSA RŮSTU ZADLUŽENOSTI

Pan Vladimír si půjčil 10 000 Kč. Zaplatil pouze první dvě splátky. Dál splácet nemohl – byl na 6 měsíců hospitalizován v nemocnici a poté strávil téměř rok u své dcery na Slovensku. Krátce po jeho návratu domů mu byl doručen exekuční příkaz a zjistil, že má zaplatit více než 50 000 Kč. Je rozčilený, nechápe, jak je možné, že mu dluh narostl takovým způsobem. Chce proti tomu podávat odvolání, odmítá připustit, že by dlužil tolik peněz a zlobí se, že mu všichni říkají, že už je na odvolání pozdě a celou částku bude muset zaplatit. Co všechno se stalo s jeho půjčkou od té chvíle, kdy nezaplatil splátku? Jak je možné, že dluh narostl do takové výše?

Časová osa růstu zadluženosti

↓ UZAVŘENÍ SMLOUVY O PŮJČCE

↓ OPOŽDĚNÍ SPLÁTEK

Zde by měl dlužník okamžitě začít komunikovat s věřitelem, požádat o odklad splatnosti a snažit se pravidelně měsíčně hradit alespoň částku, kterou si může dovolit – jestliže bude nařízeno soudní jednání a dlužník bude moci předložit doklad o provedených splátkách, soud velmi často nechá dlužníka hradit ve splátkách, nebo stanoví delší dobu vykonatelnosti rozhodnutí.

↓ UPOMÍNKA OD VĚŘITELE

není povinnost posílat, bývá zpoplatněna

↓ PŘEDŽALOBNÍ UPOMÍNKA

↓ ŽALOBA NA ZAPLACENÍ nebo návrh na vydání platebního rozkazu, rozhodčího nálezu

↓ SOUDNÍ ŘÍZENÍ nebo rozhodčí řízení

V tuto dobu má dlužník možnost předložit své argumenty soudu, navrhnout smír, napadnout smluvní podmínky apod.

↓ ROZSUDEK, PLATEBNÍ ROZKAZ, ROZHODČÍ NÁLEZ

= exekuční titul (rozhodnutí o právním nároku věřitele)

Rozhodnutí musí nabýt právní moci (uplynutím lhůty k odvolání) + vykonatelnosti = doba, po kterou může dlužník závazek dobrovolně splnit (ze zákona 3 dny po nabytí právní moci, soud může uložit delší lhůtu).

↓ **NÁVRH NA NAŘÍZENÍ VÝKONU ROZHODNUTÍ/EXEKUCE** – pokud není závazek dobrovolně splněn, věřitel může nechat nařídit exekuci/výkon rozhodnutí

↓ EXEKUCE / VÝKON ROZHODNUTÍ

– na peněžitě plnění

Příklad nárůstu dlužné částky

Zde jsou pro lepší představu dva příklady, jak dramaticky může narůstat výše dluhu, pokud není splácen.

Výše půjčky	10 000 Kč	50 000 Kč
Doba splacení	55 týdnů	55 týdnů
Souhrnný poplatek:	7 360 Kč	36 800 Kč
RPSN*:	215,73 %	215,73 %
Celkem ke splacení	17 360 Kč	86 800 Kč

* Roční procentní sazba nákladů. Tento údaj jsou povinni zpřístupnit všechny subjekty poskytující půjčky nad 5 000 Kč. Ukazuje konečnou nákladnost úvěru, tím pomáhá vyhodnotit výhodnost poskytovaného úvěru/půjčky.

Nezaplacení řádné splátky může mít za důsledek:

úrok z prodlení	Např.: 1 475 Kč/1 rok prodlení	Např.: 7 378 Kč/1 rok prodlení
smluvní pokuta	Např.: 8 000 Kč	Např.: 25 000 Kč

Soudní rozhodnutí o právním nároku:

náklady soudního řízení	V tomto případě: 5 694 Kč	V tomto případě: 13 472 Kč
náklady protistrany na soudní řízení	2 000 Kč	10 000 Kč

Exekuce

odměna exekutora	V tomto případě: 3 000 Kč	V tomto případě: 13 020 Kč
náklady exekuce	3 500 Kč	5 736 Kč

Celkem zaplatím:	41 029 Kč	161 406 Kč
-------------------------	------------------	-------------------

4. Exekuce

Pan Jaroslav přišel do dluhové poradny. Byl mu doručen exekuční příkaz přikázáním pohledávky z účtu, za nezaplacenou pokutu u dopravního podniku, z dob, kdy ještě chodil do práce. Na pokutu dávno zapomněl, jen si vzpomíná, že před dvěma lety mu přišel nějaký platební rozkaz, který rovnou hodil do koše. Proč má zablokovaný účet?

Exekuce je výkon rozhodnutí, kterým se zabavuje majetek dlužníka na úhradu jeho dluhů.

Exekucí můžete přijít o byt, dům, chatu, auto i jakýkoli jiný movitý majetek. Může být postižena vaše mzda i váš účet. Exekuci se nevyhnou ani důchodci a nezaměstnaní, protože postihnout exekucí je možné i starobní či invalidní důchod i rodičovský příspěvek.

Aby mohla být exekuce provedena, věřitel musí získat tzv. EXEKUČNÍ TITUL – to znamená rozsudek, platební rozkaz, rozhodčí nález (po uplynutí doby na odvolání).

Výjimku tvoří dluhy u státních institucí (např. státní policie, finanční úřad, ČSSZ) – ti využívají správní řízení a k exekuci mohou přistoupit i bez rozhodnutí soudu.

JE DŮLEŽITÉ VYZVEDÁVAT SI POŠTU A INFORMOVAT VĚŘITELE O ZMĚNĚ TRVALÉHO BYDLIŠTĚ, ABYSTE MOHLI PODAT ODVOLÁNÍ, ODPOR PROTI ROZHODNUTÍ SOUDU. PO NAŘÍZENÍ EXEKUCE JE PŘÍLIŠ POZDĚ SE BRÁNIT.

Exekuce může probíhat těmito způsoby:

- **Srážky ze mzdy či z jiných příjmů** (i z invalidního důchodu, starobního důchodu apod.)
- **Přikázání pohledávky** (zablokování a zabavení peněz na účtu v bance)
- **Prodej movitých věcí** – Exekutor či jeho zaměstnanec se dostává do místa, kde by dlužník mohl mít uložené věci (nemusí to být pouze trvalé bydliště!). Věci olepí žlutými nálepkami a sepíše do soupisu majetku (kopii soupisu zanechá dlužníkovi), věci může rovnou odvézt pouze tehdy, je-li to účelné pro provedení exekuce. Věci se následně ocení a prodají v dražbě. Nelze zabavit věci, které tvoří tzv. obvyklé vybavení domácnosti (co to je, se posuzuje v každém jednotlivém případě).
- **Prodej nemovitosti** – Nemovitost exekutor nechá ocenit soudním znalcem a draží se za vyvolávací cenu 2/3 odhadu znalce.

Co exekutor nesmí zabavit:

- běžné oděvní součásti a obvyklé vybavení domácnosti (to znamená věci, které potřebujete ke každodennímu životu)
- snubní prsten a jiné předměty podobné povahy
- zdravotnické potřeby a jiné věci, které dlužník potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě
- hotové peníze do částky dvojnásobku životního minima

Průběh exekuce

1. Návrh na nařízení exekuce

Podává oprávněný (věřitel), podmínkou je, že o dluhu již bylo pravomocně rozhodnuto – viz exekuční titul.

2. Soud na základě návrhu na nařízení exekuce vydá **pověření exekutora provedením exekuce**.

3. Exekutor vydá **exekuční příkaz**.

Po provedení exekuce (převedení prostředků na účet exekutora) vydá exekutor

4. **Příkaz k úhradě nákladů exekuce**, ve kterém se stanoví náklady exekutora + náklady oprávněného v exekučním řízení.

Náklady exekuce se skládají z **odměny exekutora**, která činí 15 % z vymožené částky, nejméně 3 000 Kč, a **hotových výdajů**, které jsou stanoveny paušální částkou 3 500 Kč – pokud exekutor tuto paušální částku přesáhne, musí své výdaje doložit.

Po nabytí právní moci příkazu k úhradě nákladů exekuce dochází ke **skončení exekuce** a odblokování postiženého majetku dlužníka.

Co dělat, když přijde exekutor

- **Domluva s věřitelem** nebo s exekutorem na zaplacení dluhu ve splátkách.
- **Návrh na vyškrtnutí věcí ze soupisu majetku** – v případě, že je do soupisu majetku při exekuci zahrnuta i věc, která nepatří dlužníkovi.
- Návrh se podává u exekutora do 30 dnů – podává ho majitel věci; pokud exekutor návrhu nevyhoví, lze podat ještě **vylučovací žalobu** přímo k nařizovacímu soudu.
- **Odklad provedení exekuce** - návrh na odklad se podává u exekutora, a to v případě, že se dlužník bez vlastní viny přechodně ocitl v takovém postavení, že by provedení exekuce mohlo mít pro něho nebo příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky (zdravotní problémy, které pominou).
- **Návrh na zastavení exekuce**
 - použije se zejména v případech, kdy exekuce byla zaplacená, nebo pokud je výkon exekuce nepřipustný (např. byla zabavena věc, která tvoří obvyklé vybavení domácnosti); k návrhu na zastavení se vždy musí přiložit důkazy k prokázání uvedených tvrzení.
 - z důvodu nemajetnosti – může zastavit pouze věřitel nebo exekutor (dlužník může informovat o své nemajetnosti a dát podnět).

5. Oddlužení

PŘÍKLAD VÝPOČTU SRÁŽEK ZE MZDY pro rok 2014:

Ženatý muž, dluh má na zdravotním pojištění – přednostní pohledávka

Měsíční čistý příjem:	10 000 Kč
Manželka:	ano
Počet vyživovaných osob (kromě manželky):	žádné
Základní nezabavitelná částka:	7 736 Kč
Přednostní pohledávky dle § 279 odst. 2 OSŘ:	ano
Celková nezabavitelná částka:	8 492 Kč tato částka dlužníkovi zůstává
Celková srážka:	1 508 Kč

- **Přednostní pohledávka** - pohledávky na výživném, vůči státu, pokuty, na zdravotním a sociálním pojištění, v jiných případech, kdy to stanoví zákon.
- **Nepřednostní pohledávka** - pohledávky ze smluvních ujednání (půjčky, úvěry, dluhy na nájmu, za telefon, pokuty u dopravních podniků atd.).

Paní Marie a pan Josef jsou manželé a mají mnoho společných dluhů. Půjčovali si dříve na nové auto, vybavení domácnosti i dovolenou. Pan Josef míval celkem vysoký plat a splácení zvládali. Pak vzhledem k okolnostem postupně oba zvolili odchod do předčasného starobního důchodu a přestali být schopni své dluhy řádně splácet. Paní Marie se bála být v prodlení se splátkami a přesvědčila manžela, že si půjčí na zaplacení splátek starých dluhů. Půjčili si nakonec třikrát, a krátce nato si uvědomili, že po zaplacení nájmu skoro celá výše jejich starobních důchodů padne na splátky dluhů. Snažili se šetřit, Josef si ještě hledal přivýdělek jako vrátný, Marie s pomocí dcery obvolávala věřitele a prosila o snížení splátek. Růst dluhů se jim nepodařilo zastavit. Zaplatili vždy těm věřitelům, kteří se nejvíc ozývali, nakonec přišel jeden platební rozkaz, pak druhý, následovaly exekuční příkazy. Marie se poté od dcery dozvěděla o možnosti oddlužení a za pomoci dluhového poradce vyplnili s manželem insolvenční návrh s žádostí o oddlužení. Soud jim oddlužení schválil. Marie s Josefem se sice museli uskromňovat po dobu následujících pěti let, ale úleva to byla obrovská, zaplatili 50 % svých dluhů, nemuseli se již bát exekucí a od zbytku svých dluhů byli osvobozeni.

Pro koho je určen osobní bankrot?

1. Osobní bankrot je určen **především pro fyzické osoby** (od roku 2014 nepodnikatele i podnikatele).
2. Základní podmínkou je **úpadek nebo hrozící úpadek**, to znamená:
 - máte min. dva věřitele,
 - nejste schopni své závazky plnit (jste po splatnosti min. 30 dní se splátkami či s plněním jiné povinnosti nebo již víte, že nadcházející splátky nebudete schopni splnit).
3. Jste schopni vyplatit min. **30 % z vašich závazků**.

Dvě formy oddlužení v rámci osobního bankrotu:

Zmíněné vyplacení věřitelů min. z 30 % může probíhat dvěma způsoby:

1. **SPLÁTKOVÝM KALENDÁŘEM** po dobu pěti let (zde je nutný pravidelný legální příjem – např. mzda, plat, důchod; výpočet výše srážek z vašeho příjmu je přesně stanoven zákonem, a to podle toho, zda žijete sami, nebo vyživujete další osoby, a podle výše příjmů).
2. **PRODEJEM MAJETKOVÉ PODSTATY** (tedy majetku, který vlastníte – např. nemovitosti).

Výhody:

- + zaplatíte pouze část svých závazků (min. 30 %), pro zbytek si požádáte soud o odpuštění,
- + uspokojíte všechny své věřitele rovným dílem,
- + dluhy už se nezvyšují,
- + není možné provádět exekuce (po podání návrhu k soudu),
- + skončí tlak ze strany věřitelů a stres spojený s předlužením,
- + při splátkovém kalendáři je Vám srážena z příjmu jedna částka, kterou pak insolvenční správce rozděljuje věřitelům.

Nevýhody:

- platíte insolvenčního správce (jeho osobu určí soud): 1089 Kč/měsíc (65 340 Kč za 5 let) nebo 15 % z ceny prodaného majetku,
- z příjmu Vám zůstává pouze tzv. nezabavitelná částka,
- až vaše oddlužení poběží, musíte si dávat pozor, abyste neměli zpoždění s vašimi dalšími platbami více než 30 dní (poplatky, pokuty, nájem apod.), jinak Vám hrozí zrušení oddlužení a konkurz,
- náročná administrativa spojená s podáním návrhu – raději požádejte o pomoc bezplatné dluhové či občanské poradny.

Jaké dokumenty si musíte k podávanému návrhu připravit:

- **Aktuální dokumenty od všech dluhů** – ke každému z dluhů je potřeba doložit jeho výši (kolik nyní aktuálně dlužíte) a jeho stav (zda už je vykonatelný, tedy zda už bylo soudem či rozhodcem rozhodnuto o právním nároku věřitele, či nikoli). Potřebujete tedy nejlépe poslední dokument, který Vám byl k dluhu zaslán (ať už věřitelem, od soudu, vymáhací agenturou či exekutorem). Pokud je takovýto doklad starší více než půl roku, je vhodné, abyste požádali věřitele či exekutora o sdělení aktuální výše dlužné částky. Ideální je u dluhů, které ještě nebyly zažalované, doložit smlouvu o vzniku závazku a např. upozornění s aktuální výší dlužné částky. U dluhů, které již žalovány byly, doložte rozsudek, příp. usnesení o nařízení exekuce, a aktuální výší dlužné částky.

- **Dokumenty dokládající vaši současnou a budoucí výši příjmů (čistý příjem)** – v návrhu musíte doložit, že máte příjem, ze kterého budete své oddlužení plnit. Jedná se tedy o pracovní smlouvu (ideální je na dobu neurčitou), doklad z ČSSZ o výši důchodu atd.
- **Doklady o výši vašeho čistého příjmu za poslední 3 roky** – soud posuzuje, jak byly vaše příjmy v minulosti stabilní a zda jste, pokud to vaše situace dovozovala, byli zaměstnáni. Pokud tomu tak nebylo, bude vhodné to do návrhu vhodně zdůvodnit. Potřebujete tedy doklad o výši čisté mzdy (může být i evidenční list důchodového pojištění), doklady o výši podpory z ÚP, doklady o dávkách státní sociální podpory, doklad o výši a datu přiznání důchodu apod. – vše tři roky zpětně.
- **Výpis z rejstříku trestů** – pokud jste byl v posledních pěti letech pravomocně odsouzen za trestný čin majetkové či hospodářské povahy, soud nemusí oddlužení schválit.
- **Rodné listy dětí, pokud žijí s Vámi a ještě se samy nevyživují**

Jak návrh podat?

- Konzultujte s odborníky – vyhledejte bezplatnou pomoc dluhové poradny, občanské poradny apod.
- Návrh se podává na předepsaném formuláři, který najdete na www.insolvenzni-zakon.cz + je třeba doložit předepsané přílohy (např. soupis majetku, soupis závazků, čestná prohlášení o tom, že nemáte zaměstnance).
- Návrh musí být podán s ověřeným podpisem a doručen ke krajskému soudu podle místa vašeho bydliště.

6. Záludnosti ve smlouvách

Při procesu výběru smlouvy o půjčce/úvěru je dobré vyvarovat se smluv, které obsahují:

- Rozhodčí doložku (na základě ní později v případě sporu rozhoduje spor smluvený rozhodce, nikoli soud)
- Požadavek zajištění závazku směnkou, ručitelem, zástavou nebo možností strhávat splátky přímo z příjmu (zejména zajištění závazku formou zástavy nemovitosti je nebezpečným trendem posledních let)
- Příliš přísné podmínky v případě porušení řádného splácení (vysoké procento u úroků z prodlení či vysoké smluvní pokuty)
- Ustanovení plné zkratk, malých písmen či odkazů, umožňující nejednoznačný výklad
- Výlučnou možnost smlouvu uzavřít pouze „tady a teď“ (nejlépe na ulici či po telefonu)

Když už jsme se splácením závazků v prodlení, je dobré si uvědomit, že:

- Případná nabídka podepsat notářský zápis znamená v případě porušení splátkového kalendáře možnost věřitele vymáhat dluh rovnou exekučně, tj. bez předchozího projednání soudem
- Případná nabídka podepsat uznání dluhu je často věřitelem posílána v případě promlčení závazku.
- Vždy se vyplatí komunikovat s věřitelem a zkoušet domluvit se na alternativním splátkovém režimu. Když se dohoda nepodaří, tak věřiteli dle svých možností posílat i částečné plnění a toto nechat připisovat přednostně na jistinu dluhu.
- Vždy se vyplatí přebírat si poštu a tedy vědět co se děje.

7. Slovník pojmů

Půjčka/úvěr – produkt spojený s úrokem, který poskytují banky i nebankovní instituce. Vzniká povinnost dlužníka platit věřiteli, cenou je úrok.

Finanční poradce – akreditovaný odborník na oblast finančních produktů, investic, financí celkově (pozor, neplést si se zástupci – dealery – finančních společností). Certifikát o akreditaci lze ověřit z více zdrojů.

Bonita – schopnost klienta spláčet úvěr/půjčku řádně a včas

Smlouva – závazný právní akt, kterým na základě vůle a podpisu stran vznikají práva a povinnosti

Pohledávka – právo věřitele požadovat od dlužníka vyrovnání dluhu

RPSN – roční procentní sazba nákladů. Tento údaj jsou povinni zpřístupnit všechny subjekty poskytující půjčky nad 5 000 Kč. Ukazuje konečnou nákladnost úvěru, tím pomáhá vyhodnotit výhodnost poskytovaného úvěru/půjčky.

Jistina – zapůjčená, nesplacená část půjčky, ze které se počítají úroky

Splátkový kalendář – časový plán postupného splácení dluhu z úvěru s uvedením přesné výše a data splatnosti jednotlivých splátek.

Insolvence – neschopnost spláčet dluh a dostát svých závazků

Soudní exekutor – osoba zmocněná zákonem vymáhat pohledávku, tj. provést exekuci

Vykonavatel/vymáhající úředník – zaměstnanec soudu vymáhající pohledávku (totožné s exekucí)

Rozhodčí doložka – písemné smluvní ujednání o tom, že případné spory mezi věřitelem a dlužníkem nebude řešit soudní, ale rozhodčí řízení (výhodnější pro věřitele)

Osobní bankrot – oddlužení – řešení úpadku fyzické osoby (dlužníka) buď prodejem majetkové podstaty (konkurzem), nebo plněním pětiletého splátkového kalendáře. Může vyhlásit pouze soud. Dlužník podává pouze návrh.

8. Pozor na předváděcí akce

Zde je pár užitečných rad ohledně předváděcích akcí. Nebudte obětmi šmejdů a jejich prodejních praktik.

- Nejlepší ochranou je prevence. Předváděcích akcí se vůbec neúčastnit.
- Zboží na předváděcích akcích je předraženo. Slevy jsou jen zdánlivé. Zboží je často nekvalitní či jen průměrně kvalitní. Prodejci zneužívají menší orientace seniorů, pokud jde o ceny podobného zboží na trhu, i jejich menší schopnosti odolat nátlaku.
- Vězte, že máte právo do 14 dní od kupní smlouvy odstoupit. Pozor ale, aby v kupní smlouvě nebylo uvedeno, že se tohoto práva vzdáváte, nebo že jste si prodávajícího sami pozvali. Odstoupení od smlouvy musí být písemné, doručeno prodávajícímu do 14. dne od koupě a vráceno musí být veškeré předmětné zboží, včetně doprovodných bonusů (např. lahve vína, obdržené při koupi jako „pozornost podniku“). Prostě vrátit nutno kompletně vše. Odstoupení od smlouvy určitě pošlete doporučeným dopisem s dodejkou.
- Pokud byl sjednán zároveň s kupní smlouvou i úvěr, nutno ve stejné lhůtě odstoupit stejným způsobem i od smlouvy o úvěru.
- Pokud už na předváděcí akci jedete:
 - Mějte s sebou někoho jako doprovod/svědka/brzdíče Vašeho nákupního rozhodování
 - Nenechte se oddělit od hlavní skupiny (nechat se zatáhnout někam mimo hlavní sál), kde budete sám a budete vystaven nátlaku bez pomoci.
 - Pokud už se tak stane, nepodepisujte nic, čemu nerozumíte. V krajním případě Vám prodejci nebudou chtít vrátit občanský průkaz, ale bez něho můžete být živi a další den tuto skutečnost nahlásíte na policii.
- Hleďte v životě radosti, za které se neplatí.
- Oběd zdarma, sada pro pány a sada pro dámy – to vše je jen chiméra, sloužící k nalákání Vás na akci. Pokud nebudete na akci aktivně kupovat, budete předmětem psychického útoku prodejců, a dárky, oběd, i zpáteční cesta Vám může být odepřena.
- Takový teror nemáte zapotřebí zažívat. Riziko, že se s ním setkáte, Vám za to nestojí.

SEZNAM DLUHOVÝCH PORADEN

Středočeský kraj		
Respondeo, o. s. Občanská poradna Nymburk	Přemyslovců 14/11	tel.: 325 511 148, 731 588 632 info@opnymburk.cz, www.opnymburk.cz
Poradna města Příbram	Čs. armády 5	tel.: 318 402 291, poradna@mesto-pribram.cz www.pribram.eu/zivot-ve-meste/poradna-mesta-pribram.html
Měú Benešov Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	Masarykovo nám. 226, Benešov	tel.: 317 754 111 podatelna@benesov-city.cz, www.benesov-city.cz
Nizkoprahové denní centrum	Táborská 900, Benešov	tel.: 734 150 303 dennicentrum@ps-benesov.cz
Občanská poradna Benešov	Vnoučkova 614, budova městské tržnice, 2. patro, 256 01 Benešov	tel.: 774 780 107
Mateřské centrum hvězdička - Sanace rodiny		tel.: 774 197 930 nebo 739 636 981 hvězdička@hvězdička.info
Občanská poradna REMEDIUM Praha v Berouně	Klub důchodců, U Kasáren 813 – každé sudé pondělí v měsíci od 9.00 do 16.00 hod.	tel.: 722 654 523 obcanskaporadna@remedium.cz, www.remedium.cz

Praha		
RUBIKON Centrum*	Korunní 101, 130 00 Praha 3	tel.: 739 470 408 info@rubikoncentrum.cz, www.rubikoncentrum.cz
Nadace Tatány Kuchařové – Krása pomoci o.p.s. Organizace pro seniory poskytující poradenství	Reluční 1003/3 (pasáž OD KOTVA), Praha 1	tel.: 725 692 170 blahova@krasapomoci.cz, www.krasapomociops.cz
OP Jižní město	Donovalská 1862, Praha 11	tel.: 272 950 984 poradna@spolcest.cz, www.spolcest.cz/poradna
OP REMEDIUM Praha	Křišťanová, Praha 3	tel.: 272 743 666, 605 284 727 obcanskaporadna@remedium.cz, www.remedium.cz
OP Společnou cestou, o.s.	Spytihněnova 4, Praha 2	tel.: 233 011 642 www.spolcest.cz/obcanska-poradna-o-s-spolecnou-cestou
Proxima Sociale, o.s.	Rakovského 3138, Praha 12	tel.: 775 610 452 poradna@proximasociale.cz, www.proximasociale.cz
Poradna při finanční tísni Praha	Americká 22, Praha 2	tel.: 222 922 240, 222 922 245, 727 553 426 poradna@financnitisen.cz, www.financnitisen.cz/kontakt_praha.php

*Poradny RUBIKON Centra jsou určeny osobám se záznamem v rejstříku trestů.

Odkazy s informacemi o oddlužení:

- www.insolvencni-zakon.cz
- www.justice.cz
- www.vyplata.cz
- www.rubikoncentrum.cz
(webové stránky RUBIKON Centra, kde najdete kontakt, informace k dluhové problematice, kvízy, animované filmy na téma dluhů a mnoho dalšího)

